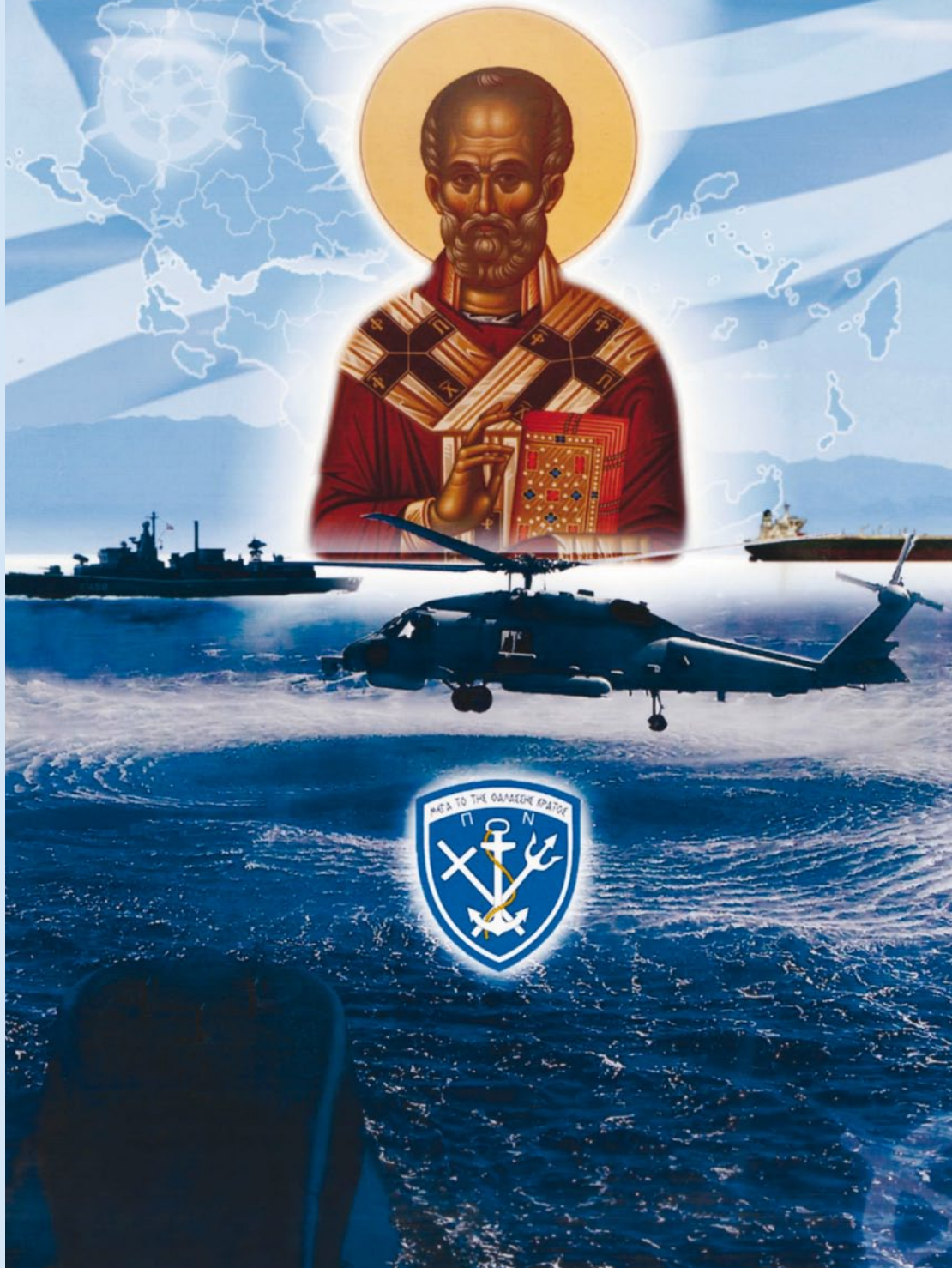


6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
ΓΙΟΡΤΗ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ & ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ



Σεπτέμβριος - Οκτώβριος - Νοέμβριος 2011

Ναυτική Επιθεώρηση

Τεύχος 578 - Τόμος 171ος

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ναυτική Επιθεώρηση



Τεύχος 578

Τόμος 171ος

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ



ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1918/04 Κ.Ε.Μ.Π.ΑΘ.
ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΥ
Μαρκών 20, 104 47 ΑΘΗΝΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ 1451

Σεπτέμβριος - Οκτώβριος - Νοέμβριος 2011

Ναυτική Επιθεώρηση



ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εκδηλώσεις - Φωτογραφίες.....5	Ανθυποπλοίαρχος (Ο) Π. Παλαίος ΠΝ
ΓΕΝ/ΔΕΔΗΣ (Δημ. Παναγιωτόπουλος, Νικ. Παναγιωτόπουλος)	Η σημασία της διαχρονικότητας της εξωτερικής πολιτικής: Η περίπτωση της οικονομικής διπλωματίας του σχεδίου Μάρσαλ61
Καθηγητής Ι. Μάζης	Αρχικελευστής (Τ/ΣΩΛ) Χ. Ζαγοριανός
Μια εφαρμογή γεωπολιτικής ανάλυσης: η περίπτωση της 28ης Οκτωβρίου 1940.....25	Η φιλοσοφία του πολέμου (Α' μέρος).....77
Ιστορικός Σ. Καργάκος	Δρ. Η. Ηλιόπουλος
Ο Έλληνας ναυτικός στη δίνη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου37	Περί της υπεροχής της Ναυτικής Ισχύος93
Υποναύαρχος ε.α. Σ. Γεωργιάδης ΠΝ	Υποπλοίαρχος Χ. Γκιώνης ΠΝ
Τορπιλλισμός του πρώτου ελληνικού φορτηγού πλοίου ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο45	Διαδίκτυο, WEB 2.0 και τα μέλη των Ενόπλων Δυνάμεων ως χρήστες (users)105
Αντιπλοίαρχος Μ. Μάγκος ΠΝ	Αντιπλοίαρχος (Μ) ε.α. Κ. Γαλάνης ΠΝ
30 χρόνια φρεγάτα «ΕΛΛΗ»49	Η Προσφορά των Μηχανικών του Πολεμικού Ναυτικού στην Πατρίδα121
Ταγματάρχης (ΣΣΝΣ) Χ. Κοσμόπουλος	Δελτίο Ενημέρωσης.....139
Η συνταγματική θέση του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων55	

ΕΤΟΣ 89ο - ΤΕΥΧΟΣ 578 - ΤΟΜΟΣ 171ος
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού

Μαρκόνι 20 Βοτανικός - Αθήνα 10447

ΤΗΛ: 210-3484 233 • ΤΗΛ./ΦΑΞ: 210-3484 234

e-mail: yin1935@gmail.com

ΠΑΡΑΓΩΓΗ:

Βιβλιοσυνεργατική ΑΕΠΕΕ

ISSN 1105-6061

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Υποναύαρχος ΑΘ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΠΝ

Δ/ΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

Αρχιπλοίαρχος ΒΕΛ. ΠΑΠΠΑΣ ΠΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:

Αντιπλοίαρχος Σ. ΜΙΜΙΚΟΣ ΠΝ

Υποπλοίαρχος (Ε) ΣΟΦ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΠΝ

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ΣΠ. ΣΚΟΥΡΤΣΙΔΗΣ ΠΝ

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ΣΤ. ΦΟΙΦΑ ΠΝ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: ΤΗΛ. 210-3484 243

Ανθυσασπιστής (ΤΗΛ) ΝΙΚ. ΓΑΛΑΤΗΣ

Επίσηα Στρατ. Προσωπικού ε.ε. και ε.α., και

Πολιτικού Προσωπικού (Πολεμικού Ναυτικού): 10€

Επίσηα Ιδιωτών, Νομικών Προσώπων 12€

Επίσηα Εξωτερικού 40\$ ΗΠΑ

Τιμή Τεύχους: 3€

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ: Οι απόψεις που εκφράζονται στη «Ν.Ε.», είναι προσωπικές και δεν δεσμεύουν το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού, ούτε και ερμηνεύουν την πολιτική ή τις αποφάσεις του.

Εξώφυλλο: Εκτέλεση βολής κατευθυνόμενου βλήματος επιφανείας-επιφανείας ΕΧΟΣΕΤ ΜΜ-38 από την πυραυλάκατο «ΜΠΛΕΣΣΑΣ», στο Πεδίο Βολής Κρίτης, την 23η Νοεμβρίου 2011.

Οπισθόφυλλο: Αφίσα εορτής του Αγίου Νικολάου



Αγαπητοί αναγνώστες,

Στο παρόν τεύχος της Ναυτικής Επιθεώρησης, εκτός από την καθιερωμένη μόνιμη θεματολογία που αναφέρεται σε εκδηλώσεις – φωτογραφικό υλικό – δελτίο ενημέρωσης, υφίστανται και εργασίες μέρος των οποίων αποτελούν ένα μικρό αφιέρωμα στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο λόγω της εθνικής επετείου της 28ης Οκτωβρίου. Στα πλαίσια αυτού του αφιερώματος έχουν συγκεντρωθεί εργασίες που αναλύουν τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και την πολεμική προσπάθεια της Ελλάδος από πολλές πλευρές.

Η εργασία του Καθηγητή Οικονομικής Γεωγραφίας/Γεωπολιτικής και Προέδρου Τμήματος Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών, Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Μάξη Ιωάννη, αναλύει τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο από γεωπολιτική οπτική γωνία και το πώς αυτός επέπεσε στην Ευρώπη ως αιτιατό ιδεολογιών και απόψεων που επικράτησαν μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Αυτή η εργασία θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντικό βοήθημα όχι μόνο για τους ερευνητές του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά και για αυτούς που προσπαθούν να ερμηνεύσουν τη σημερινή πραγματικότητα όπου πραγματοποιήθηκε η αντικατάσταση του «σταθερού» - σύμφωνα με τον Kenneth Waltz - διπολισμού, που ίσχυε μέχρι την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, από έναν ασταθή πολυπολισμό, που νέες δυνάμεις αναδύονται με στόχο να πετύχουν επιδιώξεις που ξεφεύγουν - πολλές φορές - τα γεωοικονομικά όρια που τους είχαν τεθεί στην πρότερη διπολική εποχή. Αυτή η εργασία συσχετίζεται άμεσα με αυτή του Δρ. Ηλιόπουλου Ηλία, η οποία έχει ως θέμα την ανάλυση της Ναυτικής Ισχύος, πώς αυτή αποκτάται και τι πλεονεκτήματα φέρει σε αυτές τις χώρες που τη διαθέτουν. Άλλωστε και ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος μπορεί να αναγνωστεί ως μια σύγκρουση Ηπειρωτικών και Ναυτικών Δυνάμεων.

Στην ομιλία του ιστορικού φιλόλογου και δοκιμιογράφου Καργάκου Σαράντου, που εξεφώνησε στην Άνδρο την 6/8/2011, αναλύεται (σε πολυτονική γραφή) η συνεισφορά του Έλληνα Ναυτικού στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και κυρίως σε αυτόν τον Ανώνυμο Ήρωα που έδωσε και τη ζωή του στα πλοία όχι μόνο του Πολεμικού αλλά και του Εμπορικού Στόλου. Τέλος η εργασία του Υποναύαρχου ε.α. Σ. Γεωργιάδη ΠΝ που ασχολείται με τον τορπιλλισμό του πρώτου ελληνικού εμπορικού πλοίου στον Β΄ Παγκόσμιο έρχεται ως επίρρωση αυτής του κ. Καργάκου.

Το πόνημα του Ανθυποπλοιάρχου (Ο) Π. Παλαιού ΠΝ αναλύει το Σχέδιο Μάρσαλ και την οικονομική ανασυγκρότηση της Ευρώπης. Το όλο θέμα έχει ενδιαφέρον αν το συ-

σχετίσουμε με την οικονομική κρίση που διέρχεται η Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα, καθόσον οι ρίζες της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης τίθενται στο Σχέδιο Μάρσαλ με την συνεργασία που προωθήθηκε από τα Ευρωπαϊκά κράτη για να στήσουν τις κατεστραμμένες τους οικονομίες.

Το αφιέρωμα συμπληρώνεται με μια επιστημονική τεκμηρίωση της θεωρίας του πολέμου, την εργασία του Αρχικελευστού (Τ/ΣΩΔ) Χ. Ζαγοριανάκου, όπου αναλύεται η φιλοσοφία του πολέμου προβάλλοντας μια κριτική θεώρηση της φύσης του ως προς την ηθική και ιδεολογική του διάσταση.

Η εργασία του Αντιπλοίαρχου (Μ) ε.α. Κ. Γαλάνη ΠΝ εξετάζει την συνεισφορά των Μηχανικών του Πολεμικού Ναυτικού στην Πατρίδα, είτε αυτοί ήσαν Αξιωματικοί, είτε Υπαξιωματικοί, είτε απλοί εργαζόμενοι στον Ναύσταθμο. Αυτή δε η συνεισφορά εξετάζεται πολύπλευρα από τις ηρωικές και αντιστασιακές ενέργειές τους μέχρι και την ακαδημαϊκή και συγγραφική συνεισφορά τους.

Η εργασία του Ταγματάρχου Χ. Κοσμόπουλου ασχολείται με την συνταγματική θέση του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων. Μία επιστημονική τεκμηρίωση για το «ποιοι είμαστε» από νομικής και συνταγματικής πλευράς.

Στο παρόν τεύχος επίσης υπάρχει ιδιαίτερη αναφορά για τα 30 χρόνια από την απόκτηση από το Πολεμικό Ναυτικό των φρεγατών «ΕΛΛΗ» και «ΔΗΜΝΟΣ» ενώ το κείμενο του Αντιπλοίαρχου Μ. Μάγκου ΠΝ αναφέρεται πιο διεξοδικά στη Φ/Γ ΕΛΛΗ.

Η εργασία του Υποπλοίαρχου Χ. Γκιώνη ΠΝ ασχολείται με το Διαδίκτυο, την ιστορία, εξέλιξη και χρησιμότητά του. Οι λόγοι επιλογής αυτής της εργασίας είναι προφανείς, αφού πλέον το Διαδίκτυο είναι κάτι που έχει εισέλθει σε όλους τους τομείς της ζωής μας αλλάζοντας ολοκληρωτικά την καθημερινότητά μας.

Τέλος όσο αφορά τις φωτογραφίες που εμπεριέχονται στο τεύχος, αυτές ακολουθούν χρονολογική σειρά προς καλύτερη παρακολούθηση των γεγονότων.

Ελπίζουμε ότι το παρόν τεύχος της Ναυτικής Επιθεώρησης διατηρεί όλα αυτά τα στοιχεία που καταξίωσαν το περιοδικό, αλλά προσθέτει και νέα με σκοπό τελικά να συνεχίσει να είναι το κύριο ενημερωτικό - με την ευρεία έννοια για όλους τους τομείς του επιστητού - έντυπο του προσωπικού του Πολεμικού Ναυτικού, ενώ παράλληλα να συνεχίσει να στέκεται επάξια ανάμεσα στα πιο έγκυρα και επιστημονικά έντυπα που κυκλοφορούν σήμερα στην Ελλάδα.



P70

3M
80
60



Μια εφαρμογή γεωπολιτικής αναλύσεως: η περίπτωση της 28ης Οκτωβρίου 1940

**Του Ι. Μάζη
Καθηγητή Οικονομικής Γεωγραφίας/Γεωπολιτικής
Προέδρου Τμήματος Τουρκικών και Σύγχρονων
Ασιατικών Σπουδών, Εθνικού και
Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών**

1. Σύντομη θεωρητική προσέγγιση

Θα προσπαθήσω να αποδείξω με το κείμενο αυτό ότι «η παγκόσμια περιπέτεια του Β' Μεγάλου Πολέμου αναγιγνώσκεται με όρους ψυχρής λογικής, εμπεριέχει μια αδυσώπητη εντελέχεια, αποτελεί κατηγορητήριο σκληρό του ουτοπισμού και του ιδεαλισμού στον τομέα των διεθνών σχέσεων και μπορεί να μας διδάξει πολλά, ιδιαίτερος εις την παρούσα συγκυρία, εφόσον όλα τα διεθνώς συμβαίνοντα στο επαναδιαμορφούμενο διεθνές σύστημα, υπακούουν εις την ίδια γεωπολιτική συνάρτηση με νέα απλώς δεδομένα».¹

Οι μεγάλοι θεωρητικοί και στοχαστές της πολιτικής φιλοσοφίας των διεθνών σχέσεων κατέληξαν στο να διαχωρίσουν το διεθνολογικό χώρο σκέψης σε τρεις σχολές: α) την *Ρεαλιστική Σχολή*, με κλασικούς εκπροσώπους τους Machiavelli, Hobbes, Spinoza, Rousseau, Bodin, Hegel, Fichte, Morgenthau, Kennan κ.ά., β) την *Ρασιοναλιστική Σχολή* με εκπροσώπους τους Grotius, Suarez κ.ά., και γ) την *Ιδεαλιστική ή Επαναστατική Σχολή*, με κύριους εκπροσώπους τους Kant, Russel, Wilson κ.ά.

Η εκπροσώπηση των σχολών δίδει λίγο-πολύ και την ουσία των πεποιθήσεων μιας εκάστης, αλλά και την εξέλιξή της μέσα στον ιστορικό χρόνο.

Οι ρεαλιστές χαρακτηρίζονται από την πίστη τους στην έννοια της ισχύος και στην έννοια ενός άναρχου διεθνούς συστήματος, όπου καταγράφεται το γεγονός του πολέμου «όλων εναντίον όλων» (*bellum omnium contra omnes*, Hobbes).

Οι *ιδεαλιστές* πιστεύουν σε μια *civitas maxima*, σε μια οργανωμένη διεθνή κοινωνία με σαφείς συμβατικές υποχρεώσεις «όλων έναντι όλων», όπου η έννοια του κράτους-έθνους δεν θα υφίσταται και θα έχει αντικατασταθεί από μια κοινωνία των πολιτών. Συνεπώς κατά τους ιδεαλιστές δεν έχει ή δεν πρέπει να έχει νόημα ο όρος *εξωτερική πολιτική*, εφ' όσον οι μέχρι τότε «διεθνείς σχέσεις» θα γίνονται αντιληπτές ως «εσωτερική πολιτική» μιας ενιαίας *civitas maxima*. Οι δημοκράτες εκ των ιδεαλιστών πιστεύουν, όμως, ότι η μετάβαση προς

την ιδανική αυτή κοινωνία των πολιτών θα διέλθει υποχρεωτικά από τη φάση εκείνη, όπου κάθε εθνική ομάδα, την οποίαν αξιολογούν και ορίζουν ως «λαό», θα πρέπει να αποτελέσει υποχρεωτικά ένα κράτος-έθνος.

Υπάρχουν, όμως, σύμφωνα με τη μέχρι σήμερα καταγραφείσα διεθνή πρακτική, τρεις τρόποι για να επιτευχθεί αυτή η εξομοίωση των «διεθνών σχέσεων» με μιας μορφής εσωτερική πολιτική της ιδεατής αυτής *civitas maxima*, της –με τη σημερινή πολιτική ορολογία καλουμένης– *globalised international society* (παγκοσμιοποιημένης διεθνούς κοινωνίας).

α) Ο πρώτος τρόπος επιδιώκει τη «δογματική ομοιομορφία» της διεθνούς κοινωνίας την βασιζόμενη στο γνωστό έργο του γερμανού φιλοσόφου Εμμανουήλ Καντ (Immanuel Kant) «*Περί της Αιώνιου Ειρήνης*».² Ο θεωρητικός του ιταλικού εθνικισμού του 19ου αι. Giuseppe Mazzini αναφέρει, όμως, ότι «δεν υπάρχει έγκυρη διεθνής κοινωνία ωστόσο τα μέλη της να γίνουν όλα έθνη-κράτη», όπερ έχει ως φυσική ιδεολογική συνέπεια τη διατύπωση της γνωστής αρχής των *δικαιωμάτων των λαών στην αυτοδιάθεση*, στη θεωρητική βάση της οποίας βρίσκονται τα 14 σημεία του αμερικανού Προέδρου Ουίλσον (1918) και η νομική επεξεργασία της οποίας έγινε από το μεγάλο κερκυραίο διανοούμενο και διεθνολόγο, αείμνηστο Καθηγητή Σπύρο Καλογερόπουλο-Στράτη, στο έργο του *Το δικαίωμα των λαών στην αυτοδιάθεση*.

β) Ο δεύτερος βασίζεται στην εφαρμογή του «δογματικού ιμπεριαλισμού», του οποίου οι θεωρητικές βάσεις βρίσκονται στις ιδεοληψίες περί «Εκλεκτού Λαού» ή της «Αυτοκρατορικής Θείας Κλήσεως». Στη δυτική κουλτούρα, πηγή της ιδεοληψίας αυτής είναι η *Αινειάδα* του Βιργιλίου, ενώ στη χριστιανική και ιουδαϊκή, γενικότερα, πηγή αποτελεί η *Παλαιά Διαθήκη*.

γ) Ο τρίτος τρόπος είναι ο γνωστός σε όλους μας «κοσμοπολιτισμός», ο οποίος όμως συναντά ως εμπόδια την πάσης φύσεως πολυμορφία και ετερογένεια της διεθνούς κοινωνίας.

Ολοκληρώνοντας τη σύντομη αναφορά μας στις

¹ Μία κατά πολύ μικρότερου εύρους και επεξεργασίας εργασία του συγγραφέως υπάρχει στο: Ι. Θ. Μάζης, *Η Γεωπολιτική: Η θεωρία και η Πράξη*, ΕΛΙΑΜΕΠ/Παπαζήσης, Αθήνα 2000, σσ. 337-348.

² Immanuel Kant, *Zum ewigen Frieden. Ein philosophischer Entwurf*, Koenigsberg 1795, Nachdruck 1984: Harald Fischer Verlag, Erlangen.

τρεις αυτές μεγάλες σχολές σκέψης της πολιτικής φιλοσοφίας των διεθνών σχέσεων, καταλήγουμε στους ρασιοναλιστές, οι οποίοι αντιλαμβάνονται τη διεθνή κοινωνία ως «ένα διεθνές συμβατικό καθεστώς το οποίο υπόκειται στις επιταγές ενός διεθνούς δικαίου βασισμένου εις το έθιμο, με τα ελαττώματα, αλλά και την ανθεκτικότητα που διαθέτει ένα τέτοιο δίκαιο» (*Societas quasi politica et moralis*, Suarez 1548—1617).

Κατά τη ρασιοναλιστική άποψη, ο ρόλος της «ισχύος» συνίσταται στο να διορθώνει τις ανεπάρκειες του «εθίμου». Όπου ο ρεαλιστής ισχυρίζεται ότι το «έθιμο» παρέχει το πρόσχημα για πράξεις βίας, ο ρασιοναλιστής ισχυρίζεται ότι η ισχύς υπεισέρχεται εκεί όπου το έθιμο καταρρέει. Διαπιστώνει, δηλαδή, συμπληρωματικότητα των δύο εννοιών.

2. Τα αποτελέσματα του ουίλσονικού ιδεαλισμού

(Προσέγγιση από πλευράς Πολιτικής Φιλοσοφίας των Διεθνών Σχέσεων)

Θα ήταν κοινός τόπος να αναφέρουμε ότι το ρομαντικό ιδεολόγημα του πατέρα του Φιλελευθέρου Διεθνισμού (και Φιλελευθέρου Ιμπεριαλισμού), του αμερικανού Προέδρου και «βασιλέως-φιλοσόφου» Woodrow Wilson, δηλαδή η Κοινωνία των Εθνών (Κ.Τ.Ε.), επηρέασε ουσιωδώς τόσο την έκβαση του Α' Παγκοσμίου Πολέμου όσο και τη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού χάρτη μετά το πέρας αυτού. Πολλώ μάλλον, η σύλληψη εκείνη του Ουίλσον δημιούργησε, κατά τη γνώμη του γράφοντος, εκείνες τις προϋποθέσεις που ήσαν απαραίτητες για τον επόμενο μεγάλο πόλεμο, σε συνδυασμό, βεβαίως, με τις γεωστρατηγικές επιδιώξεις και τα συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων. Εν προκειμένω, παρατηρούμε μιαν αληθώς σκανδαλώδη ομοιότητα πολιτικών καταστάσεων και πρακτικών της εποχής εκείνης με τη σημερινή. Διακρίνουμε ότι, αναλόγως των σκοπιμοτήτων των Μεγάλων Δυνάμεων, ενεθαρρύνετο – ή κατεπνίγετο – η διάδοση αποσχιστικών ιδεών «περί εθνοτήτων». Απόρροια αναλόγων αντιλήψεων υπήρξε και ο κατατεμαχισμός της πάλαι ποτέ Δυαδικής Μοναρχίας: της Αυστροουγγαρίας των Αψβούργων. Το προκύψαν κενό ισχύος και σταθερότητας στην Μεσευρώπη (*Mittleeuropa*) απέβη παράγων διεθνούς ανωμαλίας. Έναντι μιας πολυεθνοτικής και πολυπολιτισμικής μεν Αυτοκρατορίας, ικανής όμως

να εξασφαλίσει την απαραίτητη για την Ευρώπη ισορροπία ισχύος (*balance of power*), δημιουργήθηκε ένας αστερισμός μικροτέρων κρατών, με το πρόσχημα του σεβασμού των δικαιωμάτων αυτοδιάθεσης των εθνοτήτων, χωρίς φυσικά κάτι τέτοιο να ανταποκρίνεται απολύτως στην πραγματικότητα, δεδομένου ότι η Αρχή των Εθνοτήτων εφαρμόσθηκε λίαν επιλεκτικώς, κατά κανόνα δε εις βάρος του ηττημένου, δηλαδή των συμπαγών γερμανικών και ουγγρικών πληθυσμών της Ανατολικής Μεσευρώπης (*Ostmitteleuropa*) και της ΝΑ. Ευρώπης (*Suedosteuropa*). Η Γιουγκοσλαβία («Νοτιοσλαβία», όπως απεκλήθη συν τω χρόνω το Ηνωμένο Βασίλειο Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων), η Τσεχοσλοβακία, η Πολωνία ή η Ρουμανία ήσαν κράτη πολυεθνοτικής συνθέσεως, τα οποία είτε προέκυψαν (τα τρία πρώτα) από τον κατατεμαχισμό του παλαιού μεσευρωπαϊκού *Reich* των Αψβούργων (καθώς και του Γερμανικού Δευτέρου *Reich*), είτε ενισχύθηκαν σοβαρά από τον κατακερματισμό αυτόν (η περίπτωση της Ρουμανίας). Τα αρτισύστατα, ιδίως, κράτη θα αποτελέσουν, με τη σειρά τους, νέες θρυσάλλιδες αποσταθεροποίησης του ευρωπαϊκού *status quo*.

i. Εις την περίπτωση της Τσεχοσλοβακίας, βλέπουμε το φασιστικό-ναζιστικό ιδεολόγημα να αξιοποιεί τα σφάλματα των Νικητριών Δυνάμεων εις το έπακρον και να λειτουργεί με τις ουίλσονικές αρχές, υποκινώντας την πολυάριθμη γερμανογενή σουδητική μειονότητα προς την απόσχιση αλλά και τις λοιπές αποσχιστικές κινήσεις των Σλοβάκων και Ούγγρων που διαβιούσαν στη νεοπαγή και εύθραυστη Δημοκρατία των *Μάζαρυκ* και *Μπένες*. Έχουμε, λοιπόν, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερθέντα, μια κλασική περίπτωση εφαρμογής του πρώτου και δευτέρου τρόπου επιδίωξης της *civitas maxima* από πλευράς Γερμανίας, με έντονη την παρουσία της αντίληψης του «δογματικού ιμπεριαλισμού» ή «ηθικού ιμπεριαλισμού». Αντίληψως η οποία στόχευε, κατά την γερμανική "*Weltanschauung*" (κοσμοθέαση) στη δημιουργία της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας του Γερμανικού Έθνους. Άλλωστε η οικονομική εξαθλίωση της Τσεχοσλοβακίας στη δεκαετία του '30 συνέβαλε τα μέγιστα στην τελική επέμβαση των ναζιστικών δυνάμεων, τον Μάρτιο του 1930.

Από γεωστρατηγικής απόψεως πάλιν, και αναλογιζόμενοι τις Ζώνες Βορρά-Νότου του γερμανού γεωγράφου και γεωπολιτικού Karl Haushofer

(1869 – 1946),³ στόχευε στη δημιουργία νοτίου ζώνης καθόδου της Γερμανίας με απόκτηση Ζωτικού Χώρου (*Lebensraum*) προς τη Μεσόγειο Θάλασσα η οποία ήταν, είναι και *θα συνεχίσει να είναι* ένας διεθνής τερματικός σταθμός μεταφοράς και ελέγχου των εμπορευματικών μεταφορικών οδών υδρογονανθράκων και υψηλής Προστιθεμένης Αξίας αγαθών για το οικονομικό-πολιτικό δίπολο Δύση-Μέση Ανατολή.

ii. Η δυτική διπλωματία, μέσα στις ψευδαισθήσεις της καλολογίας της Κ.τ.Ε., ήταν έτοιμη να θυσιάσει τα πάντα για να αποφύγει τον πόλεμο, φανταζόμενη ότι κινείται μέσα στο πλαίσιο μιας οργανωμένης διεθνούς κοινωνίας, όπου οι εκατέρωθεν συμβάσεις λειτουργούν και γίνονται σεβαστές.⁴ Όποια η πλάνη της! Και πόσο εμφανής έγινε η πλάνη αυτή της δυτικής (αγγλογαλλικής), «κατευναστικής» διπλωματίας, πριν καλά-καλά στεγνώσει το μελάνι των υπογραφών της –ούτως ή άλλως– κατάπτυστης Συμφωνίας του Μονάχου, του Σεπτεμβρίου του 1938. Εκεί παρέστημεν μάρτυρες συμφωνιών μεταξύ των επιφανεστερών εκπροσώπων της ευρωπαϊκής αστικής πλουραλιστικής δημοκρατίας (Αγγλίας, Γαλλίας) και των αντιστοίχων του φασιστικού και ναζιστικού ολοκληρωτισμού (Γερμανίας, Ιταλίας). Τι κοινό είχαν αυτές οι δυνάμεις; Τίποτε απολύτως, απλώς οι Δημοκρατίες, σεβόμενες τις ρασιοναλιστικές αρχές μιας «διεθνούς κοινότητας» *quasi politica et moralis*, παρεχώρησαν στις φασιστικές δυνάμεις (οι οποίες εκινούντο με αφετηρία την ιδεαλιστική αρχή του *δογματικού ολοκληρωτισμού και του γεωστρατηγικού θεσφάτου του Ζωτικού Χώρου*) χαρακτηριστικά αξιολογιστικά κρατών, που θα εσέβοντο τη διεθνή συμβατική νομιμότητα, η οποία και αποτελεί τη βάση της ρασιοναλιστικής εννοίας της διεθνούς κοινότητας.

3 Για την σκέψη του Haushofer, βρβλ. Μάζη, *Η Γεωπολιτική* ό.π., σ. 15 και εξής.

4 Την προβληματική σχετικώς προς την Κοινωνία των Εθνών και τις συναφείς αντιλήψεις της εποχής του Μεσοπολέμου περί του δήθεν «παρωχημένου» των πολυικών ισορροπίας ισχύος και των συμμαχιών, και περί επικρατήσεως των αρχών αλληλογικής ασφαλείας αλλά και αφοπλισμού και ειρηνισμού ακόμη, καθώς και, συνακολούθως, τις διενείς επιπτώσεις που επρόκειτο να έχουν τέτοιες αντιλήψεις στην ευρωπαϊκή και διεθνή ειρήνη και ασφάλεια πραγματεύεται το υπό έκδοσιν σύγγραμμα του Ηλία Ηλιόπουλου, *Γεωγραφία της Ισχύος, Διεθνής Διπλωματία και Στρατηγικές Κατευνασμού και Ανάσχεσης*, το οποίο θα εκδοθεί προσεχώς από τον οίκο Παπαζήση. βρβλ. ιδιαιτέρως τα κεφάλαια: 3β) «Μεσοπολεμική Γεωγραφία της Ισχύος» και 6) «Γεωπολιτικές και Ιδεολογικές Παράμετροι της Βρετανικής Στρατηγικής» (ο γράφων έλαβε γνώση του συγγράμματος ως Επιστημονικός Δ/ντής της οικείας σειράς εκδόσεων).

Στην περιοχή μας το δράμα συνεχίζεται μετά την πτώση της μονοετούς οπερετικής βασιλείας του Αχμέτ Ζώγου στην Αλβανία⁵ και την κατάληψη της Αλβανίας από τους Ιταλούς στις 7 Απριλίου 1939, δηλαδή ένα μήνα περίπου μετά την κατάληψη της Πράγας από τη Βέρμαχτ και τη Δεύτερη (και οριστική) «Διάλυση της εναπομεινάσης Τσεχίας» (*Zerschlagung der Rest-Tschehe*), η οποία έπαυσε να υφίσταται ως ανεξάρτητο κρατικό μόρφωμα και μετετράπη στο «Προτεκτοράτο Βοημίας και Μοραβίας του Ράιχ» (*Reichsprotectorat Boehmen und Maehren*). Τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, οι Γερμανοί εισέβαλαν στην Πολωνία, προσάρτησαν το Ντάντσιχ και τον λεγόμενο «Πολωνικό Διάδρομο» και εξαφάνισαν την Πολωνία ως κρατική οντότητα (στην θέση του Πολωνικού Κράτους δημιούργησαν την λεγομένη «Γενική Διοίκηση», χωρίς καν αναφορά στον όρο «Πολωνία»). Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος είχε αρχίσει.

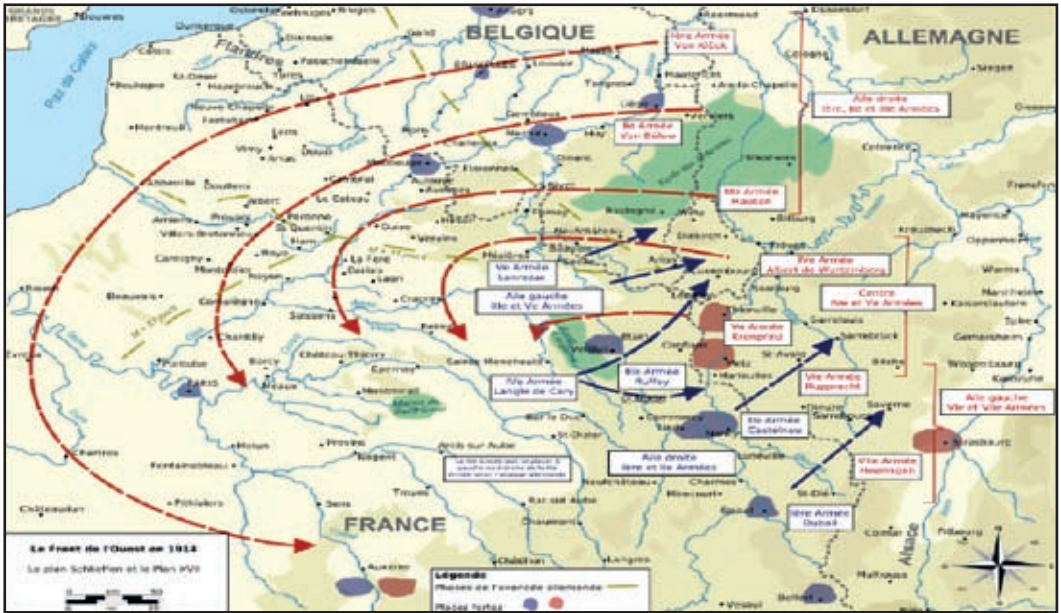
3. Οι γεωπολιτικές βλέςεις της Γερμανίας από το 1911 έως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Ήδη από τις αρχές του 20ού αιώνα η Γερμανία αναδεικνύεται στην ισχυρότερη οικονομική και στρατιωτική δύναμη της Ευρώπης. Το γεγονός αυτό δεν μπορούσε παρά να συσπειρώσει τις δύο άλλες μεγάλες ευρωπαϊκές δυνάμεις, τη Γαλλία και τη Μεγάλη Βρετανία, οι οποίες έδειχναν ιδιαίτερος ενοχλημένες από τις κινήσεις του Γενικού Επιτελείου της Ράιχσβερ.

Από γερμανικής πλευράς, επίσης, η προοπτική της εμπλοκής της χώρας σε έναν ευρωπαϊκό πόλεμο μορφοποιεί τη θεωρία των δύο πολέμων: ενός πολέμου στο Δυτικό μέτωπο εναντίον της Γαλλίας και ενός στο Ανατολικό εναντίον της Ρωσίας. Το σχέδιο Schlieffen του 1905⁶ με τις σημαντικές βελτι-

5 Σ.Σ.: Από την 1η Σεπτεμβρίου 1928 μέχρι την 7η Απριλίου του 1939.

6 Σ.Σ.: Του γερμανού στρατηγού και Στρατάρχου Alfred Graf von Schlieffen (28 Φεβρουαρίου 1833 – 4 Ιανουαρίου 1913) ο οποίος υπηρέτησε ως Στρατιωτικός Ακόλουθος στο Παρίσι από το 1867 έως το 1869 και γνήθη του Γερμανικού Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου από το 1891 έως το 1906. Για το «Σχέδιο Σλίφφεν» βρβλ. Robert Foley, *Alfred von Schlieffen's Military Writings*, London: Frank Cass, 2003. Επίσης Gerhard Ritter, *The Schlieffen plan, Critique of a Myth*, foreword by B. H. Liddell Hart, London: O. Wolff, 1958. Επίσης Gunther E. Rothenberg, "Moltke, Schlieffen, and the Doctrine of Strategic Envelopment" εις: *Makers of Modern Strategy*, Peter Paret (Ed.). Princeton: Princeton University Press, 1986.



Χάρτης 1. Το σχέδιο Schlieffen

ώσεις των οποίων έτυχε από τον Manstein⁷ στοχεύει ακριβώς στο να αποφύγει αυτό το ενδεχόμενο, προβλέποντας να συντρίψει πρώτα τους Γάλλους με μια κυκλωτική επίθεση, της οποίας η μία πτέρυγα θα βιάδιζε εναντίον των Παρισίων μέσω Βελγίου, παραβιάζοντας την ουδετερότητα της χώρας αυτής, ενώ η δεύτερη θα επιτίθετο κατ' ευθείαν εναντίον της Γαλλίας με κατεύθυνση προς το Παρίσι από ανατολάς. (Βλ. Χάρτη 1). Αμέσως μετά οι γερμανικές δυνάμεις θα επιτίθεντο εναντίον της Ρωσίας, της οποίας οι ένοπλες δυνάμεις δεν είχαν την ευελιξία, την υψηλή τεχνολογία και την ταχύτητα μετακίνησης των αντισοικών γερμανικών.

Η σιδηροδρομική γραμμή Βερολίνου-Βαγδάτης, η οποία πρόλαβε να φθάσει μέχρι τις περιοχές της ανατολικής Μικράς Ασίας, έδειχνε σαφώς ποια ήσαν τα γερμανικά επεκτατικά αυτοκρατορικά οράματα και υλοποιούσε ταυτόχρονα τους χειρότερους εφιάλτες μιας άλλης Αυτοκρατορίας, που ήθελε να ελέγχει απολύτως το δρόμο προς τις Ινδίες και τον

Περσικό Κόλπο: της Αυτοκρατορίας της Γηραιάς Αλβιώνος.

Ήδη από το 1897, ο γερμανός γεωγράφος και πατέρας της Γεωπολιτικής, F. Ratzel (1844-1904)⁸ είχε διατυπώσει ένα σοβαρότατο θεωρητικό προβληματισμό για το μέλλον του Ράιχ. «Μήπως για την Γερμανία», αναρωπιόταν ο Ράτσελ, «την για τόσα χρόνια διηρημένη και τώρα συγκεντρωμένη, αλλά πάντα ανοικτή, χωρίς ακριβή σύνορα προς ανατολάς και προς δυσμάς, είναι η καλύτερη στιγμή για την έναρξη μιας ηγεμονικής πορείας, όπως αυτής που ενέπνεε τους von Bülow, Karl Ritter, von List και άλλους;». Ο Ράτσελ παρέσθη άλλωστε μάρτυς μεγάλων πολιτικών και οικονομικών επιτυχιών, κρατών όπως οι Η.Π.Α. στην Ξηρά και η Μεγάλη Βρετανία στη θαλάσσια αυτοκρατορία της, επιτυχιών που οφείλονταν κυρίως στην εκάστοτε μορφή της αμερικανικής χωρικής αναπτύξεως.

7 Σ.Σ.: Erich von Manstein (1887-1973): Στρατάρχης κατά την διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου εκ των επιφανεστέρων ηγετών της Βέρμαχτ, χαιρών της εκμίσσεως εχθρών και φίλων για την απάρμιλλη στρατηγική του ικανότητα.

8 Για μία εμπειρισταωμένη παρουσίαση του έργου του Friedrich Ratzel στο ελληνικό επιστημονικό κοινό βλέπε: Friedrich Ratzel, *Ο Γωπικός Χώρος* (Μετάφραση: Μερόπη Μακρή, Πρόλογος/Εισαγωγή/Επιμέλεια: Ιωάννης Θ. Μάζης), Αθήνα (Προσκήνιο), 2002. Για μία εμπειρισταωμένη εισαγωγή του ελληνικού επιστημονικού αναγνωστικού κοινού στην όλη σκέψη και το έργο του Φρειδερίκου Ράτσελ όρα τον Πρόλογο του Ι. Θ. Μάζη στην εν λόγω έκδοση.

Ο Ράτσελ θεωρεί μοιραίως, ότι οι διαστάσεις των Η.Π.Α. προσδίδουν στη χώρα αυτή ένα μόνιμο δυναμισμό. Μέσα σε ένα κράτος-ήπειρο, όπου τεράστιες εκτάσεις προσφέρονται για εγκατάσταση ανθρώπων, μια συνεχής κίνηση, η οποία λειτούργησε αρχικά από τα ανατολικά προς τα δυτικά, μετατοπίζει πληθυσμούς. Αντιστρόφως, όμως, οι αμερικανοί ηγέτες είναι υποχρεωμένοι να χειρίζονται την περιοχή τους ως ενιαίο σύνολο. Όλα στις Η.Π.Α. θα συντέιναν στο συγκεντρωτισμό (*Zusammenfassung*). Επί πλέον, τα γεωπολιτικά σχέδια των Η.Π.Α. αντιστοιχούν στο δυναμικό ισχύος αυτής της χώρας. Θεωρεί ότι «*το Δόγμα Μονρόε δεν είναι μεμονωμένο γεγονός, ούτε βέβαια τυχαίο συμβάν*»⁹ και συνεχίζει: «*Η αμερικανική ένωση καλύπτει το 30% της επιφανείας του πλανήτη και είναι ακόμα πιο επικίνδυνη, επειδή πρόκειται για συμπαγή δύναμη, παρ' όλο που είναι ακόμη αραιοκατοικημένη, με υψηλό πολιτισμικό επίπεδο. Έτσι*», συνεχίζει ο Ράτσελ, «*οι Η.Π.Α. με τα 142.000 τ.χμ. τους δεν αντιπροσωπεύουν μόνες τους αυτή την περίπτωση. Ο Καναδάς (Βόρεια Βρετανική Αμερική), η Βραζιλία, η Ρωσία, η Κίνα, η Αυστραλία, επιβεβαιώνουν αυτήν την παγκόσμια τάση προς την Παγκόσμια Δύναμη (Weltmacht), της οποίας τα αποτελέσματα μετρώνται σε ηπειρωτική κλίμακα*». Και το συμπέρασμα του Ράτσελ προκύπτει αβίαστα: «*Εμείς (η Ευρώπη) πρέπει να μάθουμε να κατανοούμε την όψη του κόσμου διά μέσου των πολιτικών σχεδίων των Μεγάλων Δυνάμεων, ακόμα και αν αμφισβητούμε τη νομιμότητά τους, διότι, αν δεν γίνει αυτό, διατρέχουμε τον κίνδυνο οι εκτιμήσεις μας να είναι κοντόφθαλμες*».¹⁰

Καταλήγει, όμως, και σε άλλα ενδιαφέροντα συμπεράσματα ο γεωγράφος, όπως στο ότι η Ευρώπη πρέπει να εξαμερικανισθεί, εφ' όσον η αμερικανική ιστορία φέρει μέσα στα σπλάχνα της το γονιμοποίο σπέρμα της ιστορίας της Ευρώπης. Η «ηπειρωτική» αυτή κατάληξη των Η.Π.Α. δείχνει, κατά τον γερμανό γεωγράφο, και τις προοπτικές της γεωπολιτικής καταλήξεως του Παλαιού Κόσμου. Συγκρίνοντας, ο Ράτσελ διαπιστώνει ότι και στις δύο περιπτώσεις, από

τη μια πλευρά υπάρχει η Μεσόγειος, που δημιουργεί έναν άξονα Βορρά-Νότου για τον Παλιό Κόσμο,¹¹ ενώ διακρίνει ως αντίστοιχο μέγεθος έναν μελλοντικό διηπειρωτικό δίαυλο για την Αμερική, όπως και το κοινό στοιχείο των «καρποφόρων ακτών» σε Ευρώπη και Αμερική (παρά τη σχετική έλλειψη νησιών στα αμερικανικά ύδατα). Η Ευρώπη, όμως, δεν είναι Αμερική και ο Ράτσελ θα επανέλθει επ' αυτού σε ένα κείμενο αφιερωμένο στην *Ευρωπαϊκή Κοινότητα της Κεντρικής Ευρώπης* (1904). Τονίζει ότι οι πόλεμοι στη Γηραιά Ήπειρο παρήγαγαν ένα σύστημα ισορροπίας των δυνάμεων, στο πλαίσιο του οποίου οι Μεγάλες Δυνάμεις αντισταθμίζουν τις αδυναμίες τους. Ο Ράτσελ υποστηρίζει –προφητικά σε ό,τι αφορά την μελλοντική ευρωπαϊκή ενοποιητική προσπάθεια υπό μορφήν Ε.Ο.Κ. και μετέπειτα Ε.Ε.– ότι μόνον από τη φάση αυτή και μετά πρέπει να *κρίνουμε «διά της συμβιβαστικής οδού»*. Ο ανταγωνισμός των διεθνών δυνάμεων απαιτεί, σίγουρα, μια λύση. Οπωσδήποτε, όμως, όχι τη βίαια ρήξη μεταξύ των ευρωπαϊκών πραγματικοτήτων. Και προχωρά στο συλλογισμό του με εκπληκτική διορατικότητα αναφορικά με τις σημερινές ευρωπαϊκές εξελίξεις που οδήγησαν στη σημερινή Ευρωπαϊκή ένωση, τονίζοντας, ότι οι ευρωπαϊκές δυνάμεις έχοντας κατανοήσει τον αμερικανικό τρόπο λειτουργίας, θα φροντίσουν αρχικώς να καλύψουν τον οικονομικό συνδυασμό των δυνάμεών τους χωρίς να κινδυνεύσουν να υποκύψουν σε αυτά που ο γεωγράφος αποκαλεί «*κωμικά αποτελέσματα της μεγαλομανίας*». Δυστυχώς, όμως η σημερινή διαχείριση της διεθνούς κρίσεως από πλευράς του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος Γερμανίας και της ηγέτιδός του, κ. Merkel, καταδεικνύει ότι αυτά τα καταστροφικά σύνδρομα μεγαλομανίας δεν έχουν εισέτι εξαληφθεί, αλλά, τουναντίον, αναγεννώνται στο Βερολίνο.

Για τον Ratzel το πρόβλημα δεν συνίσταται μόνο στη δημιουργία μηχανισμών αυτοπροστασίας από τον «αμερικανικό κίνδυνο», αλλά και στην προσπάθεια για νέα επέκταση, η οποία θα επιτρέψει τη διαμόρφωση ενός νέου χάρτη της *Mitteleuropa* (Κεντρικής Ευρώπης). Εξ άλλου, ο Ράτσελ θεωρεί ότι αυτή η κοινότητα συμφερόντων θα επεκταθεί

9 Πρβλ. Buttman, G., *Friedrich Ratzel*, σ. 86 στο Ratzel, F., *La Géographie Politique: Les concepts fondamentaux*, Fayard, Paris, 1987, σ. 23.

10 Βλ. Buttman, G., ό.π.

11 Είναι εμφανής η ρατσεολογική πηγή εμπνεύσεως του Karl Haushofer στη σύλληψη του γεωπολιτικού του μοντέλου των Ζωνών Βορρά-Νότου.

σίγουρα υπό τον όρο ότι η «Ευρώπη της Δύσης», δηλαδή η Γαλλία, θα συμμετάσχει σε αυτό το σχέδιο. Είναι πράγματι καταπληκτική η συνολική ανάλυσή του, τόσο που θα έλεγε κανείς πως διαβάζει το προοίμιο από τη Συνθήκη της Ρώμης.

Τώρα πλέον είναι ευκολότερα αναγνώσιμος ο σκοπός του ρατσελιανού αξιώματος, του σχετικού με την επεκτατική τάση των Η.Π.Α. σε ιστορικό πλαίσιο. Από τη «φυσική διόρθωση» των συνόρων μέχρι την «υποστασιακή αύξηση» του γεωγραφικού χώρου, τα εδάφη είναι μοιραίο να προσχωρήσουν σε μια δύναμη-επιβολέα παγκοσμίου τάξεως. Φυσικά ο γεωγράφος γνωρίζει πολύ καλά το αντίστροφο φαινόμενο της αποσυνθέσεως των παρρηκμασμένων αυτοκρατοριών. Όμως για τον ιστορικό ορίζοντα της αμερικανικής περιπτώσεως ο γεωγράφος υποστηρίζει το προθεσματικώς αναπόφευκτο της διαδικασίας και διδάσκεται από αυτό, κυρίως όσον αφορά την *Mitteleuropa*. Από την αντίληψη της «Μικράς Γερμανίας» (*Kleindeutschland*) σε αυτήν της «Κεντρικής Αυτοκρατορίας» / «Κεντρικής Δυνάμεως» (*Mittelmacht*) και μέχρι την *Weltmacht* («Παγκόσμιος Δύναμις»), ο Ράτσελ, με διαδοχικές ολισθήσεις, ανυψώνει συστηματικά το Ράιχ στο βάθρο ηπείρου.¹²

Μελετώντας το έργο του Ράτσελ, ο βρετανός γεωγράφος και ιδρυτής της Σχολής της Γεωγραφίας του *London School of Economics*, Sir Halford Mackinder, διατυπώνει το 1904 (έτος του θανάτου του Ράτσελ) τη θεωρία της *Heartland*, τη γεωπολιτική δηλαδή εκείνη θεωρία που ερμηνεύει την ρατσελιανή αντίληψη μέσω μιας γεωγραφικής οντότητας με μεγάλη γεωπολιτική σπουδαιότητα, της «Ζώνης-Άξονα», που αποτελείται από την ευρασιατική μάζα, η κυριαρχία επί της οποίας θα επέτρεπε στον επικυρίαρχό της να ασκήσει διεθνή ηγεμονία.¹³ Η θεωρία

αυτή του Mackinder φέρει αντιμετώπιες τις δυνάμεις εκείνες που κυριαρχούν στην Ξηρά με αυτές που κυριαρχούν στη θάλασσα. Τις χερσαίες δηλαδή δυνάμεις εναντίον των θαλασσιών. Κοντολογίς τις γερμανορωσικές δυνάμεις εναντίον των αντιστοίχων αγγλοσαξωνικών.¹⁴

Ο Mackinder προέβλεψε ή φοβήθηκε σωστά από γεωπολιτικής απόψεως. Ο Χίτλερ, όμως, και το επιτελείο του δεν ακολούθησαν απολύτως –ευτυχώς για την Ευρώπη και τον κόσμο– τις προβλέψεις του, ούτε τον στοχασμό του Ράτσελ, αλλά ούτε και του άλλου γερμανού γεωπολιτικού, του K. Haushofer, μελετητού του Ράτσελ, ο οποίος σύστηνε συμμαχία της Γερμανίας με την Ιαπωνία και τη Ρωσία για να υλοποιηθεί ακριβώς αυτός ο *Heartland* (Κεντρικός Άξων / Ζώνη-Άξων).

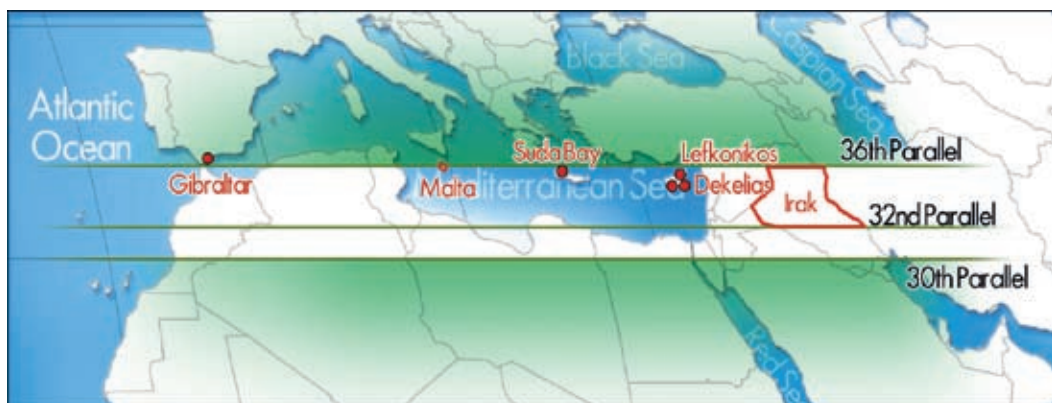
Ο ωμός και πρωτόγονος αντικομμουνισμός και αντισλαβισμός του Χίτλερ, τον οδήγησε στη λανθασμένη από γεωπολιτικής απόψεως αντιπαράθεση με την Ε.Σ.Σ.Δ., παρ' όλες, μάλιστα, τις επίμονες και επίμονες προσπάθειες που κατέβαλαν τόσο ο επί των εξωτερικών Υπουργός του, Ιωακείμ φον Ρίμπεντροπ, όσο και το Γερμανικό Ναυαρχείο, προκειμένου να αποτρέψουν τη διάρρηξη της γερμανοσοβιετικής συμμαχίας και να τον πείσουν για την πρώτιστη και αδήριτη αναγκαιότητα αναδείξεως της Γηραιάς Αλβιόνος σε «Κύριο Εχθρό» (*Haupt-Feind*).¹⁵ Ο Φύρερ του 3ου Ράιχ, σχεδίαζε να μετατρέψει τις σλαβικές περιοχές της Πολωνίας και της μεζονος Ρωσίας (Ουκρανίας, Λευκορωσίας, Δυτικής, Κεντρικής και Μεσημβρινής Ρωσίας και Κριμαϊκής Χερσονήσου) σε περιοχές γερμανικού εποικισμού, όπου το «κατώτερο ανθρωπολογικά» (*Untermenschen*: «υπάνθρωποι») σλαβικό εργατικό δυναμικό θα υπηρετούσε τους «Αρίους Κυ-

12 RATZEL, F., *La Géographie Politique: Les concepts fondamentaux*, Fayard, Paris, 1987, σ. 25.

13 Για την σκέψη του Mackinder βλέπε Mackinder, Sir Halford J., "The Geographical Pivot of History", εις *Geographical Journal*, 23 (1904), σ. 421-437. Του αυτού, *Britain and the British Seas*, Oxford, 1906 & 1915. Του αυτού, *Democratic Ideals and Reality*, New York, 1942 & 1962. Του αυτού, "The Round World and the Winning of Peace", *Foreign Affairs*, 21 (July 1943). Για μία εμπειριστικώς παρουσίωση του έργου του πατέρα της Αγγλοσαξωνικής Κλασικής Γεωπολιτικής Σχολής στην ελληνική επιστημονική κοινότητα βλέπε Μάτζης, *Η Γεωπολιτική* ό.π., καθώς επίσης: Mackinder, Halford J., *Δημοκρατικά ιδεώδη και πραγματικότητα. Και άλλες τρεις εισαγωγές* (Μετάφραση: Μπολοπούλου Αθηνά, Εισαγωγή/σχόλια: Μάτζης Ιωάννης Θ.), Αθήνα (Παπαζήσης- GEOLAB), 2006.

14 Για μία εμπειριστικώς παρουσίωση του ζητήματος του ανταγωνισμού ισχύος μεταξύ Ναυτικών Δυνάμεων και Χερσαίων/Ηπειρωτικών Δυνάμεων βλέπε Ηλιόπουλου, Ηλία, *Ιστορία, Γεωγραφία και Στρατηγική της Ναυτικής Ισχύος. Εισαγωγή στις θεμελιώδεις έννοιες*, Αθήνα (Α. Α. Λιβάνης), 2010.

15 Την εν λόγω εξαιρετικά ενδιαφέρουσα όσο και άγνωστη, εν πολλοίς, εναλλακτική Στρατηγική Σχεδίαση του Γερμανικού Πολεμικού Ναυτικού παρουσίωσε η τμηθείσα με Βραβείο του ΓΕΝ και του περιοδικού «Ναυτική Επιθεώρηση» ρηξέλευθη μελέτη του Ηλία Ηλιόπουλου «Η Στρατηγική του Ναυτικού. Ο ρόλος του Πολεμικού Ναυτικού στην Γερμανική Στρατηγική Σχεδίαση κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο», εις: *Ναυτική Επιθεώρηση*, τριμηνιαίο περιοδικό Γενικού Επιτελείου Ναυτικού, τόμος 570, τόμος 169ος, Σεπτέμβριος-Οκτώβριος-Νοέμβριος 2009, σελ. 49-70.



Χάρτης 2. Η Ζώνη αγγλοσαξωνικών γεωστρατηγικών στοχεύσεων και επιρροών: 30ός-36ος παράλληλος

ρίους» του (*arische Herrenmenschen*) – όσοι τουλάχιστον εκ των σλαβικών και βαλτικο-ανατολικών πληθυσμών θα εκρίνοντο ως «Μη Εκγερμανίσιμοι» (*Eindeutschungs-Unfähig*)¹⁶ – προς όφελος του «χιλιετούς Ράιχ», του «Μείζονος Ευρωπαϊκού Χώρου» (*Europäischer Grossraum*), του «Μείζονος Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου» (*Europäische Grossraum-Wirtschaft*) και της «Νέας Ευρωπαϊκής Τάξεως» (*Europäische Neu-Ordnung*). Στο πλαίσιο αυτό η Γαλλία και η Ιταλία, όπως και η σκανδιναβικές χώρες, έχουν συμπληρωματικό γεωπολιτικό ρόλο στο γεωπολιτικό σχεδιασμό των θαλασσιών και των χερσαίων δυνάμεων αντιστοίχως. Σημαντικότερο μέρος αυτού του γεωπολιτικού ρόλου στο σχεδιασμό των θαλασσιών δυνάμεων, δηλαδή των αγγλοσαξωνικών, έχει μέχρι σήμερα και η Ελλάδα, ως σημείο κλειδί της Μεσογείου, των Δαρδανελίων, του διαύλου του ανατολικού Αιγαίου (με τα τόσα σημερινά, πια, προβλήματα), και της νότιας ζώνης της Μεσογείου μεταξύ 35ου και 36ου παραλλήλου. (Βλ. Χάρτη 2). Μια πολύ ενδιαφέρουσα, από γεωπολιτικής απόψεως, ζώνη, εμπειρεύουσα το Ισραήλ,

την Κύπρο, την Κρήτη, τη Μάλτα και το Γιβραλτάρ,¹⁷ η οποία μέχρι σήμερα χαρακτηρίζεται από έντονη αστάθεια, ιδιαίτερος μετά από τα εξεγερσιακά φαινόμενα της ούτω καλουμένης, κατ' αγγλοσαξωνικήν έμπνευσι, «Αραβικής Ανοιξεως» (Arab Spring) αλλά και σημαντικότερη αγγλοσαξωνική στρατιωτική και πολιτική παρουσία.

Η Ελλάδα, ως «ναυτική διεθνής οντότητα» η οποία «οφείλει την ύπαρξή της και την επιβίωσή της στη θάλασσα»,¹⁸ ήταν ο μοναδικός κρίκος στο οριζόντιο –αγγλοσαξωνικής κατασκευής– βαλκανικό ανάχωμα στην κάθοδο των Χερσαίων/ Ηπειρωτικών Δυνάμεων (Ρώσων ή/και Γερμανών) προς τη Μεσόγειο, τη στιγμή που η Τουρκία, εξεδήλωνε την περιβόητη «επιτήδεια ουδετερότητα» της προς τη ναζιστική Γερμανία (παρά τις ρητές συμμαχικές δεσμεύσεις και ανειλημμένες υποχρεώσεις της τόσο έναντι της Ελλάδος όσο και έναντι της Αγγλίας, για τις οποίες μάλιστα είχε εκ των προτέρων και λίαν πλουσιοπάροχα αμειφθεί από το Λονδίνο!), η Γιουγκοσλαβία και η Ρουμανία είχαν ψυχολογικώς παραλύσει και, εν πολλοίς, παραδοθεί, η Βουλγαρία ήταν σύμμαχός της και η Ιταλία, με το αλβανικό της προτεκτοράτο επί της Βαλκανικής και το (ιδικής της κατασκευής) ιδεολόγημα της «Μεγάλης Αλβανίας», ως αιχμή του δόρατος που έπληττε τόσο

16 Για το τι ακριβώς προέβλεπε το ναζιστικό «Γερμανικό Σχέδιο Ανατολής» για τους πληθυσμούς των κατακτημένων και κατακτηθησομένων εδαφών που θα εκρίνοντο «Εκγερμανίσιμοι Α' τάξεως», «Εκγερμανίσιμοι Β' τάξεως» και «Μη Εκγερμανίσιμοι» βλ.επε τη μοναδική στην ελληνική εργογραφία μελέτη του Ηλία Ηλιόπουλου, «1941: «Γενικό Σχέδιο Ανατολής». Μία απόπειρα εξοντώσεως του Ρωσικού Έθνους», εις *Πόλεμος & Ιστορία*, τ. 106, Μάιος 2007, σελ. 24-41.

17 Μάηης, *Η Γεωπολιτική* ό.π., σ. 346.

18 Μάηης, *Η Γεωπολιτική* ό.π., σ. 347.

το Βελιγράδι (Κοσσυφοπέδιο/Μετόχια) όσο και την Αθήνα (Ελληνική Νότιος Ήπειρος - ή κατ' αυτούς «Τσαμουριά»), διεδικούσε για λογαριασμό του φασιστο-ναζιστικού Άξονα την ηγεμονία στη *mare nostrum* και τις πολύτιμες διόδους της Μεσογείου. Άλλωστε, ήταν η απόλυτη και βαθεία επίγνωση αυτών ακριβώς των αδήριτων γεωπολιτικών αναγκαιοτήτων και δεδομένων που έκαναν τον Πρωθυπουργό της Ελλάδος Ιωάννη Μεταξά να λάβει σαφή και απερίφραστη θέση υπέρ των Δυνάμεων της Θαλάσσης, κατά τον επερχόμενο πόλεμο μεταξύ «αγγλικού (αγγλοσαξονικού) συγκροτήματος» και «ηπειρωτικού συγκροτήματος» - και τούτο, βεβαίως, όχι την 3ην πρωινή ώραν της 28ης Οκτωβρίου 1940 αλλά ευθύς εξ αρχής, ήδη του Αυγούστου του 1936.¹⁹

4. Η σημερινή κατάσταση της Ελλάδας στην Ευρώπη και στο NATO

Θα ήθελα να επεξεργασθώ λίγο ακόμη το πρόβλημα, προσπαθώντας να κάνω μια σύντομη ανάλυση για το τι κατά τη γνώμη μου συνέβαινε μέχρι σήμερα από γεωπολιτική άποψη στην Ευρωπαϊκή Ένωση γενικότερα και στην Ελλάδα ειδικότερα.

Ήταν από μακρού γνωστόν στους παραιοκότες την Ιερουσαλήμ ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είχε κληθεί –αμέσως μετά το πέρας του τελευταίου θερμού μεγάλου πολέμου και αρχομένου του νέου, «ψυχρού», πολέμου– με προεξάρχουσες τη Γαλλία και τη «Δημοκρατία της Βόννης» (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), και υπό την αμέριστη και ολόψυχη πολιτική, στρατηγική και οικονομική καθοδήγηση και υποστήριξη των Η.Π.Α. και της Μ. Βρετανίας, να «θεαμίσει»

(αλλά και να «χρηματοδοτήσει») κατά μέγα μέρος μια αγγλοσαξωνική, αυτήν την φορά (και όχι γερμανική) υπόθεση ηγεμονίας στη Δυτική Ευρασία, καθαρά μακιντεριανής σχολής. Μετά τη λήξη του Ψυχρού Πολέμου, κατέστη πρόδηλον ότι η Ουάσιγκτον ενδιαφερότο για την ανάθεση ενός αναλόγου – αλλά σαφώς πιο ενισχυμένου και αναβαθμισμένου – ρόλου στην επανενωθείσα «Βερολίνιο Δημοκρατία», την οποίαν και αναγόρευσε άλλωστε σε «εταίρο εν ηγεσία» (*partner in leadership*),²⁰ και μάλιστα εν όψει του αρχομένου 21ου αιώνα.²¹ Ίσως αυτό να μην αποτελεί το «κατ' εξοχήν» κακό, εάν το ζητούμενο ήταν η επίτευξη της ειρήνης στην «πλανητική νήσο», και δη στον Heartland, δηλαδή την Ευρασία. *Είναι, όμως, προφανές, ότι πρόκειται για μια αντιευρωπαϊκή εξέλιξη που έχει ως μήτρα κάποιες υποευρωπαϊκής κλίμακος συνενώσεις.*

Το θέμα της (καταχρηστικώς καλουμένης) Ενωμένης Ευρώπης δεν αποτελεί κατ' ουδένα τρόπο φετίχ για το γράφοντα. Η «Ενωμένη Ευρώπη» αποτελεί στη συνείδηση όλων των υποστηρικτών της μέσο διατηρήσεως της Ειρήνης και της Ασφαλείας στην Ευρασία, ιδιαίτερα μετά την πώση του Τείχους του Βερολίνου, Εάν ο στόχος αυτός δεν μπορεί να επιτευχθεί, είτε για λόγους «ευρωπαϊκών εθνικισμών», είτε για λόγους συγκρούσεων μεταξύ των ανωτέρω εθνικισμών, αφ' ενός, και της διαπιστουμένης προσπάθειας αγγλοσαξωνικής πολιτικής ηγεμονίας στο χώρο της Ευρασίας, αφ' ετέρου, είμαστε αναγκασμένοι να επανατοποθετήσουμε το ζήτημα με κάθε ειλικρίνεια. Η αντιμετώπιση της πραγματικότητας είναι ο μόνος τρόπος να ευρευθεί η καλύτερη για

19 Για μία πλήρη, όρια και άκρας τεκμηριωμένη ανάλυση της Εθνικής Υψηλής Στρατηγικής της Ελλάδος επί Μεταξά προς Ανάσχεση της Αναθεωρητικής Απειλής βλέπε την Διδακτορική Διατριβή του Δρος Ηλία Ηλιόπουλου, εκδοθείσα στην σειρά των εκδόσεων του Λοιδοβικείου-Μαξιμιλιανείου Πανεπιστημίου Μονάχου από εγνωσμένου κύρους γερμανικό εκδοτικό οίκο: Ιλιουολος, Ιλιος, *Metaxas als Realist. Griechische Eindämmungsstrategie und britisches Appeasement* (Ελληνική Στρατηγική Ανασάσεως και Βρετανική Πολιτική Κατευνασμού), Hieronymus-Verlag, München, 2001. Για μία ευσύνοντη παρουσίαση της θέσεως αυτής στο ελληνικό επιστημονικό κοινό πρβλ. Ηλιόπουλου, «Η περί Διεθνών Σχέσεων Πολιτική Φιλοσοφία του Ιωάννη Μεταξά», εις: *Γεωστρατηγική* (η «Γεωστρατηγική» υπήρξε επί σειράν ετών η περιοδική ελπινογλώσσα επιστημονική έκδοση του Ινστιτούτου Αμυντικών Αναλύσεων, με σύστημα ακαδημαϊκών κριτών), τεύχος 13, Ιανουάριος - Απρίλιος 2008, σελ. 54-72.

20 Βλέπε συναφώς Ηλιόπουλου, Ηλία, *Ζητήματα Γεωπολιτικής και Διπλωματίας Ναυτικών και Ηπειρωτικών Δυνάμεων στον Σύγχρονο Κόσμο*, Αθήνα (Παπαζήσης) 2008, κεφάλαιο 3, σ. 43 και εφεξ. Συναφώς βλ. επίσης Ηλιόπουλου, «Ανταγωνισμοί Ισχύος Ναυτικών – Ηπειρωτικών Δυνάμεων στην Μεταψυχροπολεμική Ευρώπη. Γεωπολιτικό και Ιστορικό Πλαίσιο», *Ναυτική Επιθεώρηση*, τόμος 167ος, τεύχος 563, Δεκέμβριος 2007-Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2008, σελ. 33-54.

21 Εις πείσμα όλων όσοι ομιλούν για «ψυχροπολεμισμού» και «ανασχονισμού» επηρεασμένοι από μια καθαρά «διεθνοδικαιική» προσέγγιση του θέματος. Δεν συλλογίζονται, όμως, ότι όσοι δεν υπολογίζουν ούτε κατ' ελάχιστον το Διεθνές Δίκαιο είναι, υποτιθέεται, οι καντιανοί οπαδοί του W. Wilson! Και βεβαίως, δεν αντιλαμβάνονται οι δικαιολογούν διεθνολόγοι και «διεθνολογούντες» ότι η διεθνής εμπειρία (Κυπριακό, Γιουγκοσλαβία, Λιβύη, κ.λπ.) αποδεικνύει πως το Διεθνές δίκαιο συνήθως δεν εκφράζει τίποτε περισσότερο από το συμφέρον «μας», εφοδιασμένο με... Στρατό, Ναυτικό και Αεροπορία!

τους λαούς λύση στο πρόβλημα ανακατανομής της ισχύος στον ευρασιατικό χώρο²².

Το ζήτημα δεν είναι, λοιπόν, εάν οι σημερινές αντιλήψεις και οι σημερινοί πολιτικοί χειρισμοί των ευρωπαϊών και αμερικανών ηγετών βλάπτουν ή συρρικνώνουν την πολιτική διάσταση της Νέας Ευρώπης. Έχει καταστεί πλέον εμφανές ότι το πράττουν.

Το ζήτημα, τελικώς, συνίσταται στο εάν κάτι τέτοιο γίνεται συνειδητώς εις βάρος της πολιτικής και αμυντικής ενοποίησης της Ευρώπης ή στο εάν οι συμμετέχοντες στο στρατηγικό αυτό παίγνιο διατηρούν λανθασμένες εντυπώσεις για τις επιπτώσεις των πολιτικών προσανατολισμών και των χειρισμών τους. Κατά την γνώμη μου, συμβαίνουν και τα δύο.

Και εστιάζοντας εις το σημαντικότερο διακύβευμα, αναρρωπιέμαι κατά πόσον το επιτελείο στρατηγικού σχεδιασμού της διοικήσεως Ομπάμα έχει αντιληφθεί ότι η προώθηση της νεο-οθωμανικής ονειρώξεως, ως στρατηγικό κέλυφος χειραγωγήσεως του αραβομουσουλμανικού κόσμου και μάλιστα εναντίον ενός πυρηνικού σιιτικού Ιράν αποτελεί απολύτως λανθασμένη στρατηγική, η οποία θα οδηγήσει σε αποσταθεροποίηση και συντηρεί πολλαπλές θερμές αντιπαραθέσεις στην Ευρύτερη Μέση Ανατολή και στην Ν/Α Μεσόγειο.

Η λανθασμένη αυτή γεωστρατηγική επιλογή αποτελεί τη μεγίστη πρόκληση για την Ελλάδα η οποία, περιδινιζομένη στην παρούσα διεθνή κρίση με απολύτως αποτυχημένες πολιτικές επιλογές για την αντιμετώπισή της και βιώνουσα το πέρας του μεταδικτατορικού πολιτικού κύκλου σε καθεστώς κοινωνικής απογοήτευσης, απαξίωσης της μέχρι σήμερα πολιτικής και του μέχρι σήμερα, ούτω καλουμένου²³, «πολιτικού προσωπικού» θεωρεί εαυτήν υποχρεωμένη να απολέσει ως και ό,τι έχει απομείνει από την Εθνική Κυριαρχία (μετά τις αλλεπάλληλες εκχωρήσεις Εθνικής Κυριαρχίας, το 1992, το 1997, το 1999, το 2010 και το 2011 – πάντοτε με μια άκρως διασταλτική ερμηνεία και καταχρηστική εκμετάλλευση του άρθρου 28 του Συντάγματος, πάντοτε δε

ερήμην του Κυριάρχου Ελληνικού Λαού και χωρίς ποτέ να κληθεί ο τελευταίος να αποφασίσει για ένα τόσο κρίσιμο ζήτημα, όπως η συνέχιση - ή μη - της υπάρξεως ανεξαρτήτου Ελληνικού Κράτους με την μόνη αυθεντική, αδιαμεσολάβητη, άμεση, ad hoc και γνησίως δημοκρατική διαδικασία: το δημοψήφισμα!). Πάντα ταύτα δε, για να... παραμείνει, υποτίθεται, η Ελλάς εις την «Ευρω-ζώνην», της οποίας το μέλλον, όμως, είναι τουλάχιστον άδηλον, για να το διατυπώσουμε επιεικώς, καθώς αυτή φαίνεται καταρρέουσα λόγω της μη χρησιμότητας πλέον της Ε.Ε. ως μέρους του αναχωματικού δακτυλίου προστασίας των Η.Π.Α. έναντι της (δυνητικής συνεταιρίου των, πλέον) Ρωσίας.

Συνεπώς, εκεί που θα κληθεί συντόμως «όχι να πει» η Ελλάς είναι η νεο-οθωμανική Τουρκία υπό την καθοδήγηση της ισλαμιστικής κυβερνήσεως των κ.κ. Ερντογάν-Γκιουλ, της καθοδηγούμενης από τις εξίσου ισλαμιστικές και αντιδυτικές επιταγές του ισλαμιστή Υπουργού των Εξωτερικών της κ. Αχμέτ Νταβούτογλου.

Τις ημέρες που συντάσσεται αυτή η γραφή, τα εκλογικά αποτελέσματα του πρώτου γύρου των εκλογών στην Αίγυπτο της πλατείας Ταχρίρ, ανεβάζουν το ποσοστό των Αδελφών Μουσουλμάνων και των Σαλαφιστικών κομμάτων στο 75% περίπου! Ήδη δε η Τυνησία και το Μαρόκο έχουν αναδείξει κυβερνήσεις υπό την επιρροή των Αδελφών Μουσουλμάνων (εις πείσμα όσων πολιτικών και γνωμηγητόρων, παρ' ημίν, «οραματίζονταν» μετακένωση δυτικής δημοκρατίας και *human rights* στον αραβομουσουλμανικό κόσμο!). Εάν το καθεστώς Άσαντ καταρρεύσει και πάλιν θα αναδειχθούν οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι, η Χαμάς στη Γάζα είναι θυγατρική των Αδελφών Μουσουλμάνων...

Αυτά είναι τα δεδομένα. Τι θα συμβεί με μια πιθανή αποσταθεροποίηση του Ουαχαβιτικού καθεστώτος στη Σαουδική Αραβία; Προφανώς στην εξουσία θα ανέλθουν σαλαφιστικών τάσεων κόμματα, δηλαδή συντηρητικότερα και αυτών των Αδελφών Μουσουλμάνων. Πώς θα αντιδράσει σε όλη αυτή την κατακλυσμιαία αλλαγή το σιιτικό Ιράν, βλέποντας τα γειτονικά καθεστώτα να αποκτούν θεοκρατικές δυναμικές με σουνιτική δογματική προσέγγιση;

Ίσως αυτό να το θεωρούν ευνοϊκό κάποιοι κολιγιοπαίδες στην Ουάσιγκτον, ίσως εδώ θα ήθελαν να τους χρησιμεύσει ως ποδηγέτης η Άγκυρα, αλλά

22 Σ.Σ.: Όπως ανέφερα ήδη, τον Οκτώβριο του 2000, πολύ πριν εκδηλωθεί η παρούσα οικονομική κρίση η οποία απαξιώνει στα όμματα και του πλέον θερμού ευρωπαϊστού αυτό το θεσμολογικό κατασκεύασμα που ονομάζεται Ευρωπαϊκή Ένωση, αναφέροντας επίσης πως «...Βρυξέλλες δεν υπάρχουν...!» [Η Γεωπολιτική ό.π., σ. 346]

23 Σ.Σ.: Ίσως και δικαίως.

πλανώνται πλάνην οικτράν. Οι Άγιοι Τόποι του Ισλάμ είναι στην Σαουδική Αραβία (Μέκκα και Μεδίνα) «υποβοηθούμενοι» από τα τεράστια κοιτάσματα πετρελαίου του υπεδάφους της. Δεν πρόκειται το ουαχαβιτικό βασίλειο να παραχωρήσει την πρωτοκαθεδρία του στον σουνιτικό αραβομουσουλμανικό κόσμο, στους «καταστροφείς του Χαλιφάτου», δηλαδή τους Τούρκους. Και φυσικά, δεν πρόκειται να το πράξει και η Αίγυπτος με έναν από τους ισχυρότερους στρατούς της Μέσης Ανατολής, κάτοχος του σημαντικότερου Νομικού Πανεπιστημίου του σουνιτικού Ισλάμ, του Αλ 'Ααζαρ, κλειδολίθος της Μεσανατολικής ασφαλείας, κυρίαρχος του Σουέζ και ηγεμών του Αραβικού Συνδέσμου.

Και φυσικά μια σουνιτική Συρία υπό την πολιτική ηγεμονία των Αδελφών Μουσουλμάνων δεν θα δύναται να δεχθεί την κηδεμονία μιας Τουρκίας η οποία μοιραία θα είναι υποχρεωμένη να μείνει πιστή στο Ιράν ή να εμπλακεί σε έναν από τους

πλέον αιματηρούς πολέμους της με το Κουρδικό στοιχείο της Ν/Α Ανατολίας, της Συρίας αλλά και του Ιράν...

Εκεί θα αντιληφθούν οι κολλεγίοπαιδες της Ουάσιγκτον ότι έκαμαν ακόμη ένα λάθος όπως αυτό του Αφγανιστάν και του Πακιστάν! Εκεί θα αντιληφθούν ότι το Ισλάμ είναι πρωτίστως Νόμος, και «Νόμος εκ Θεού» και είτε εφαρμόζεται είτε όχι! Αντικατοπτρίζεται στο είδος των απαντήσεων μιας ισλαμικής ιερονομικής ρήτηρας: ή «ναι» ή «όχι»! Δεν γνωρίζει το Ισλάμ, το «ναι μεν, αλλά...». Δεν πρόκειται για μια απλή εσωτερική μεταφυσική αντίληψη περί θείου, η οποία μπορεί να εκφυλίζεται και να εξαφανίζεται ή εν πάση περιπτώσει, να αποτελεί εσωτερική υπόθεση του πιστού. Όχι. Και εκεί θα αντιληφθούν ότι οδήγησαν την Τουρκία σε ολισθηρότατες απραπούς από τις οποίες δεν είναι εύκολο να εξέλθει.

Αλλά αυτό οφείλει να το αντιληφθεί και η τάλα-να χώρα μας, και σύντομα...

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ



Ο Ιωάννης Μάζης από το 1983 έως το 2010 υπήρξε Καθηγητής Οικονομικής Γεωγραφίας - Γεωπολιτικής του Τμήματος Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου, όπου το 2002 ίδρυσε το εργαστήριο Γεωπολιτικών Αναλύσεων (Geolab). Έχει συμβάλει στο διεθνή θεωρητικό διάλογο για τη Σύγχρονη Γεωπολιτική, τη σαφή διάκρισή της από τη Γεωστρατηγική και τις νέες μορφές της. Από το 2010 είναι καθηγητής στο τμήμα Οικονομικής Γεωγραφίας στο Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Φωτογραφία επομένης σελίδος: Μνημείο πεσόντων του Α/Τ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ, στο Αρχηγείο Στόλου.